

Midtre Namdal samkommune
Miljø og landbruk

Det kgl. landbruks- og matdep.
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr: 2 010/67	Dokument: 7
Mottatt: 12 APR 2010	NR/SEB
Sakslen: 1AA	Ark: 410
KST:	AVSKJ:

Melding om vedtak

Vår ref:
2010/1734-4

Deres ref

Saksbehandler
Guri Kjelbergnes 41536534

Dato
09.04.2010

Uttalelse til høringsforslag om endringer i Forskrift om nydyrking

Vedlagt følger utskrift av saksdokument med vedtak i ovennevnte sak.

Vår ref. 2010/1734-4 bes oppgitt ved henvendelse

Med hilsen

Guri Kjelbergnes
Sekretær

Postadresse
Postmottak Administrasjonsbygget
7863 OVERHALLA
E-post:
postmottak@overhalla.kommune.no

Besøksadresse
Servicebygget

Telefon
74280000
Telefaks
74280001

Kontonr
Bank: 1644.24.28682
Skatt: 7855.05.17034
Org.nr

Midtre Namdal samkommune
Miljø og landbruk

Saksmappe: 2010/1734-2
 Saksbehandler:
 Elin Skard Øien

Saksframlegg

Uttalelse til høringsforslag om endringer i Forskrift om nydyrking

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
	17/10	26.03.10

Administrasjonssjefens innstilling:

Midtre Namdal samkommune støtter forslaget om endringer i Forskrift om nydyrking. Forslaget innebærer bl.a. at det blir forbud mot nydyrking av myr med areal over 2 daa og med minst 30 cm tykt torvlag.

Det forutsettes at myr som kan dyrkes opp fortsatt har status som dyrkbart areal bl.a. i henhold til jordloven, slik at denne ressursen bevares for framtiden.

Det bør vurderes å opprette en ny § i forskriften som omhandler muligheter for å søke dispensasjon fra forbudet ut fra gitte kriterier slik som:

- eiendommens muligheter til å skaffe tilleggsjord på annen måte enn nydyrking
- eiendommens muligheter til nydyrking av fastmark
- muligheter for dyrking av myr ved omgraving, der store deler av myrlaget graves ned og dekkes med en blanding av mineraljord og myr

Vedtaket begrunnes med at en bør bruke "føre-var-prinsippet". Nydyrking av myr bør begrenses inntil en får en nærmere avklaring av nydyrkingens virkning på utslipp av klimagasser.

Forslaget med muligheter for dispensasjon begrunnes med at det i enkelte områder er knapphet på dyrka jord, og at det dyrkbare arealet kun består av myr. Et absolutt forbud vil i slike områder sette sterke begrensninger for utvikling av det enkelte bruk.

Behandling i Midtre Namdal samkommunestyre - 26.03.2010

Alternativt forslag fra repr. Hildrum:

Midtre Namdal samkommune støtter ikke forslaget om endringer i forskrift om nydyrking.

Forslaget begrunnes med at det i enkelte områder er knapphet på dykra jord og at det dyrkbare arealet kun består av myr. Et forbud i slike områder vil sette sterke begrensninger for utvikling av det enkelte bruk.

Det har vært en betydelig økning i søknadene om nydyrking de siste årene i Midtre Namdal samkommune og store deler av arealet har vært på mye.

Et forbud mot nydyrking på myr vil begrense mulighetene for å styrke ressursgrunnlaget på hvert enkelt bruk. Det vil også begrense økningen i jordbruksproduksjonen og styrking av landbruksnæringa i området.

Ved alternativ votering ble repr. Hildrums forslag vedtatt med 20 stemmer mot 2 stemmer (Tommelstad og Olsen) for innstillingen.

Vedtak i Midtre Namdal samkommunestyre - 26.03.2010

Midtre Namdal samkommune støtter ikke forslaget om endringer i forskrift om nydyrking.

Forslaget begrunnes med at det i enkelte områder er knapphet på dykra jord og at det dyrkbare arealet kun består av myr. Et forbud i slike områder vil sette sterke begrensninger for utvikling av det enkelte bruk.

Det har vært en betydelig økning i søknadene om nydyrking de siste årene i Midtre Namdal samkommune og store deler av arealet har vært på mye.

Et forbud mot nydyrking på myr vil begrense mulighetene for å styrke ressursgrunnlaget på hvert enkelt bruk. Det vil også begrense økningen i jordbruksproduksjonen og styrking av landbruksnæringa i området.

Vedlegg

Forslag om endringer i forskrift om nydyrking – høring. Det kgl. landbruks- og matdepartement.

Saksopplysninger

Nedenfor er brukt CO₂ der det både omfatter CO₂ og CO₂-ekvivalenter.

Bakgrunn

I St.meld.nr.30 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen, er det vist til at et virksomt tiltak for å redusere framtidige utslipp av CO₂ fra jordbruksjord er å stanse nydyrking av myr.

I stortingsmeldingen foreslo departementet at klimahensyn bl.a. skulle tas inn som en del av målsettingen med nydyrkingsforskriften på linje med biologisk mangfold, kulturminner og næringshensyn. Dette er tatt inn i forslaget til endringer i forskriften.

Landbrukets klimagassutslipp

De samlede, norske utslippene av klimagasser var i 2007 53,8 mill tonn CO₂. Det er beregnet at landbruket står for ca 9 % av dette. Landbrukets utslipp av CO₂ fra bruk av fossile energikilder er inkludert. Utslippene er særlig knyttet til husdyrhold, gjødsling og jordbearbeiding.

Etter Kyoto-avtalen kan Norge i perioden 2008-2012 slippe ut om lag 50 millioner tonn CO₂ årlig. Norge har valgt å ha en målsetting som innebærer at disse forpliktelsene overoppfylles med 10 %. Norge vil også overoppfylle utslippsforpliktelsene med ytterligere 1.5 millioner tonn CO₂ ved å inkludere opptak av skog.

Utslipp av klimagasser i Midtre Namdal i tonn CO₂-ekvivalenter i 2008

(Kilde: Klima- og forurensningsdirektoratets klimakalkulator)

	Fosnes	Namdalseid	Namsos	Overhalla
Stasjonær forbrenning	184,6	600,0	4571,8	1842,0
- industri	9,5	221,3	1057,7	911,2
- annen næring	82,9	135,1	2156,0	475
- husholdninger	92,2	243,6	1358,0	455,8
Prosessutslipp	5860,0	18077,6	10794,5	25979,9
- industri	10,1	25,3	186,0	51,7
- deponi	2,6	184,1	1928,2	5247,5
- landbruk	5802,3	17534,0	7873,8	20402,9
- andre prosessutslipp	44,9	334,2	806,5	277,2
Mobile kilder	3843,2	9701,6	25866,5	12819,7
- veitrafikk	1981,5	8023	20185,4	9913,8
o personbiler	1485,4	5529,3	14811,4	7505,0
o lastebiler/busser	496,1	2493,7	5374,1	2408,0
- skip og fiske	682,4	46,8	259,9	0,0
- andre mobile kilder	1179,3	1631,9	5421,2	2905,9
Totale utslipp	9887,9	28379,2	41232,7	40641,6

Nydyrking av myr

Nydyrking av myr vil alltid føre til betydelig klimagassutslipp i en periode etter at nydyrkingen er foretatt. Nedbrytningen vil fortsette til hele torvlaget er brutt ned, eller til dyrkingen har opphørt og grunnvannet er hevet til opprinnelig nivå. Tidligere dyrket myr som er tatt ut av produksjon kan fortsatt slippe CO₂ og lystgass i lang tid etter at dyrkingen har opphørt. Den sikreste måten for å begrense utslippene er derfor å unngå nydyrking av myr. Det er spesielt viktig å unngå dyrking av dyp myr.

Det finnes betydelige arealer av dyrkbar myr i Norge. Av det arealet som er klassifisert som potensiell dyrkbar jord i økonomisk kartverk utgjør myr ca 30% eller 2.5 mill daa.

Om lag 7 % av totalt dyrka jordareal i Norge er dyrka myr. Omdanning av myrjord er en vesentlig kilde til CO₂-utslipp, ca 1.9 mill tonn CO₂ pr år. Dersom det ikke nydyrkes mer myr i årene framover, vil CO₂-utslippene gradvis gå nedover etter hvert som en stadig større andel av den dyrka myrjorda nærmer seg en likevekt.

Tiltak for å redusere klimagassutslippene

Klimameldingen foreslår tiltak i landbruket som vil bidra til at Norges klimautslipp reduseres med drøyt 1.1. millioner tonn CO₂.

Tabellen nedenfor viser potensialet for klimatiltak som bidrar til reduserte utslipp av klimagasser innen 2020: (kilde: St.meld.nr.30 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen)

Tiltak	Virkemiddel	Ca kostnad pr tonn CO ₂	Utslippsreduksjon i mill tonn CO ₂ /år
<i>Metan</i> Biogass – bruk av husdyrgjødsel og matavfall	Økonomiske virkemidler, FoU, informasjon	Samfunnsøkonomisk lønnsomt	0,50
Økt effektivitet i melkeproduksjon og storfekjøttproduksjon		Foretaksøkonomisk lønnsomt	0,25
Økt effektivitet i sauehold	Veiledning	Foretaksøkonomisk lønnsomt	0,04
Redusert reintall	Krav om øvre reintall	Ikke vurdert	0,01
<i>Lystgass</i> 10 % reduksjon av N-gjødsling i korn	Juridiske krav og informasjon		0,03
10 % reduksjon av N-gjødsling i gras og beiter	Juridiske krav, informasjon og vurdering av tilskudd	Ikke vurdert	0,14
<i>CO₂/Lystgass</i> Energi og redusert lystgass fra vekstresten i jordbruket	Generell energipris og investeringsstøtte		0,14
Totalt			1,11

Tabellen nedenfor viser potensialet for klimatiltak i landbruket med positive virkninger for Norges totale utslippsregnskap – tallene gjelder pr år: (kilde: St.meld.nr.30 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen)

Tiltak	Virkemiddel	Ca kostnad i kr/tonn CO2	Tids-horisont	Opptak av CO2	Utslipps-reduksjon
<i>Skogbruk</i> Øke produksjonen på dagens arealer. 50 til 70 mill planter	Tilskudd NMSK og skogfond	142	10 år 50 år 100 år	0 1,0 1,5	
Planting på nye arealer. 50 000 daa/år.	Tilskudd NMSK og skogfond	100-150	10 år 50 år 100 år	0 2,2 2,0	
Planteforedling	Ordinære støtteordninger til planteforedling	24	10 år 50 år 100 år	0 1,3 1,3	
Gjødsling	Tilskudd NMSK	0-120	Etter 10 år	0,4	
Redusert nettobinding som følge av økt hogst fra 10 mill til 15 mill m3			10 år 50 år 100 år	-7,0 -6,7 -2,5	
<i>Jordbruksjord</i> Redusere nydyrking av myr **	Nydyrkingsforskrift	Ikke kvantifisert	2020		0,335
Redusert jordarbeiding høst	Produksjons-tilskudd, tilskudd til endret jordarbeiding	175	2020		0,096
Fangvekst i 10% av kornarealet	RMP	2500	2020		0,090

** Tallet viser sektorens reduserte utslipp i 2020. Effekten av endringer i nydyrkingsforskriften gir, ut fra dagens nydyrking, bare en mindre del av dette.

Forslag til endringer i nydyrkingsforskriften

Med hjemmel i jordloven § 11 annet ledd kan det "for å unngå skade på natur- og kulturlandskap" fastsettes forskrift for nydyrking. Det kan fastsettes "forbud mot nydyrking, og at nydyrking berre kan skje i samsvar med plan godkjend av departementet."

Departementet mener etter dette at risiko for økt klimagassutslipp omfattes av jordloven § 11 annet ledd, og foreslår at dette kommer tydelig til uttrykk i forskrift om nydyrking ved at det i § 1 nytt tredje punktum (formålsbestemmelsen) fastsettes at det skal tas hensyn til om den nydyrking saken gjelder kan ha følger for klimaet.

Det foreslås at definisjonen av nydyrking i forskriften § 3 endres slik at søknadsplikten i noe større grad enn i dag fanger opp areal som har gått ut av drift, og da særlig myr. Forslaget innebærer at gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unyttet i over 20 år, eller som på grunn av manglende vedlikehold av drenering har gått over til å bli myr, skal regnes som nydyrking. I dagens forskrifter gjelder dette jordbruksareal som har ligget unyttet i over 30 år.

Det foreslås videre at det ved avgjørelse av søknad om tillatelse til nydyrking skal fastsettes i § 5 et nytt tredje punktum som innebærer at det skal tas hensyn til om tiltaket kan medføre klimagassutslipp. Forslaget innebærer at faren for klimagassutslipp blir et av flere momenter som skal vurderes i forbindelse med slik søknad.

Ut fra de klimamessige ulemper som oppstår ved nydyrking av myr, foreslås det i § 6 at det innføres et forbud mot nydyrking av myr med et areal over 2 daa. Videre foreslås det at forbudet mot nydyrking gjelder myr der torvlaget er minst 30 cm.

Samtidig foreslås det en endring i § 9 annet punktum som tydeliggjør at risikoen for økt klimagassutslipp skal vurderes for større områder uavhengig av eiendomsgrenser.

Det er betydelige kostnader knyttet til nydyrking for den enkelte grunneier. Samtidig vil det også være kostnader for den enkelte grunneier ved å skaffe seg alternativt areal. Det vil både være miljøkostnader knyttet til oppdyrking av myr og samfunnsgevinster gjennom økt norsk matproduksjon. Det er ikke gjennomført en helhetlig analyse av samfunnskostnadene ved et forbud mot nydyrking av myr, men departementet antar at kostnaden er lav.

Departementet legger til grunn at nydyrking av myr som det er gitt tillatelse til før forskriften trer i kraft, kan gjennomføres i tråd med tillatelsen.

Høringsfrist

Høringsfrist er satt til 30.april 2010.

Vurdering

Nydyrking i Midtre Namdal samkommune 2007-2009 i daa

Det har vært en betydelig økning i søknadene om nydyrking de siste årene i Midtre Namdal samkommune. Ser vi på godkjente arealer for de siste årene, ser vi at store deler består av myr. Utgangspunktet for forslaget om forbud mot nydyrking av myr, er å redusere framtidige utslipp av dyrka myr.

Tabellen nedenfor viser antall daa godkjent dyrket areal i daa, og antall myr av godkjent areal i daa og %.

	Fosnes		Namdalseid		Namsos		Overhalla	
	Godkjent	Myr	Godkjent	Myr	Godkjent	Myr	Godkjent	Myr
2007	0	0	133	0	53	0	59	38
2008	102	96	110	65	42	0	137	79
2009	0	0	710	555	45	10	310	255
Totalt	102	96 (94 %)	953	620 (65 %)	140	10 (7 %)	506	372 (74 %)

Selv om det ikke foreligger arealoppgaver på dyrkbar myr, ser vi ut fra lokalkunnskap at framtidige dyrkbare arealer ut fra beliggenhet og økonomi består av store deler myr. Dette gjelder i særlig grad Fosnes kommune, men også Namdalseid og Overhalla kommuner.

Midtre Namdal samkommune ser to hensyn det er viktig å vurdere i sammenheng med et eventuelt forbud mot nydyrking av myr med over 30 cm torvlag.

1. Hensynet til utviklingsmuligheter i landbruket i regionen

En stor del av arealet som ble godkjent nydyrket i Midtre Namdal samkommune de siste årene består av myr. Den største andelen ligger i områder der det er vanskelig å skaffe seg tilleggsjord på annen måte. Dette medfører at et forbud mot nydyrking vil begrense mulighetene for å styrke ressursgrunnlaget på hvert enkelt bruk. Det vil også begrense økningen i jordbruksproduksjon og styrking av landbruksnæringa i området.

2. Globale og lokale miljøhensyn

Klimagassutslipp er en global utfordring som også landbruksnæringa må ta på alvor. Som beskrevet tidligere, avgir nydyrking og bruk av dyrket myr store mengder klimagass. Et forbud mot nydyrking vil framover bidra til å redusere utslippene fra landbruket. I en slik sammenheng er det viktig at næringa tar sin del av belastningen for å forbedre det globale og dermed det lokale miljøet.

Konklusjon

Utslipp fra dyrka myr utgjør en stor del av landbrukets klimagassutslipp, og bør framover reduseres. Et forbud mot nydyrking som beskrevet, vil imidlertid ha store konsekvenser for den enkelt næringsutøver. Det bør derfor vurderes å åpne opp for muligheter for dispensasjon fra forskriften, etter gitte kriterier.